

A főváros egyik legszebb barokképü-
lőben, a Wenckheim grófok Baross-utcai
palotájában, melynek pazarfényű termei
királyokat láttak valaha vendégül, újra
megnyílt a Károlyi-utcai iskola szűk ke-
retei közé szorított városi könyvtár, hogy
ezentúl méltó környezetben ápolhassa azt
az eleven kapcsolatot, melyben a fővá-
rosnak ez a kitünő intézménye a közön-
séggel megalapítása óta áll. Az ujkönyv-
tárhelység gyönyörű. Nem hisszük, hogy
Európában bárhol is még egy ilyen
könyvtár akadna. Levegős, hűvös pom-
páju előcsarnokok, delfines márványlép-
csők, a fafaragás minden ékességével ter-
hes, szárnyas nagy ajtók vezetnek a ha-
talmos termek sokaságába, melyekben
együtt van a barokk építőművészet min-
den raffiniált szépsége.

A főváros a Wenckheim grófi pa-
lota megvásárlásával igen jó vásárt csi-
nál. Mindössze 750.000 pengőt fizetett
érte a családnak, holott a palota felépi-
tése annakidején 4 és félmillió aranyko-
ronába került. Csak a különböző termek-
ben függő barokk- és románstíliú csillá-
rokért egy ismert, előkelő cég 240.000 pen-
gőt kínált a fővárosnak. A földig érő
nagy velencei tükrökkel díszített termek-
ből, sajnos, hiányzanak a Wenckheim-
család híres gobelinjei, melyeket a ro-
mán megszállás idején egy román őrnagy
elvitte a palotából. Ezekért a főváros
most ötszázezer pengő erejéig perli a ro-
mán kincstárt. Ha ez a per kedvezően
dől el, amire minden remény megvan, ak-
kor a főváros a palotához majdnem in-
gyen jutott. Az épület belső átalakítása
690.000 pengőbe került, ebben az összegben
azonban benne van a butorok 141.000
pengő, a Vajda-féle szabadalmazott
könyvállványok 145.000 pengőre rugó költ-
sége, a tervezési díjak, nemkülönben a
központi fűtés, a liftek, telefonok, ventil-

látorok és villanyvezetékek teljes átdol-
gozásának költsége.

A pietás és praktikum jegyében alakították át a gyönyörű palotát

A régi Wenckheim-palota nem volt la-
kóház, hanem reprezentatív célokra ké-
szült, ennél fogva termei rendkívül na-
gyok, díszesek, magasak és könyvtári
célokra nem mindenben alkalmasak. Az
egész épület belső berendezését szükség-
képpen át kellett alakítani. Felmerült az
a gondolat, hogy a palotát megfosztják
ragyogó pompájától, leveszik a falakról a
stuccót, búrborítást, lamériát, aranyat,
ezüstöt s puritán egyszerűségű termekben
a tudomány aszkétikus atmoszféráját te-

Pogány Károly

Budapestre vonatkozó ujságcikkek		Osztályozás	
Szerző:	A Wenckheim-palotába	027.42	
Cím:	megnyílt		
	az új fővárosi könyvtár	Idő: "1931"	
Forrás:	<i>Wenckh. lapj</i>	Személy:	
(Hely)	1931. IV. 18.	(Köt. v. füz.)	(Old)

Ötven évre van hely az új könyvtárhelyiségben — Párját ritkító látványosság a nagyszerű megoldású restauráció

remtik meg, de kiderült, hogy a puritán
egyszerűség sokkal többre került volna,
mint a luxus. A főváros tehát úgy dön-
tött, hogy a palotában levő muzeális ér-
tékű díszítéseket, kandallókat stb. nem
érinti, hanem csak a legszükségesebb át-
alakításokat végzi el. Ez a munka a meg-
ható pietás és az okos praktikum jegyében
valósult meg. **Bodon Károly és Vass**
Béla iparművész tanárok a butorzatot
az egész palotában az egyes termek stí-
lusában tervezték meg s ilyenformán a
palota részeinek harmoniáját tökéletesen
megőrizték. A kis ezüst terem, melynek
ezüstdíszítésű fehér fayence-kályhája
egyedülálló látványosság — ma a ta-
nácsadószoza, a kis tánc terem, — a köl-
csönző, az aranydíszű, stukkósmennyezetű,
intarziás-parkettás nagy tánc terem —
az olvasó. Az angol-román stílusban
épített nagy ebédlőből a falborítás ötletes
kiképzésével folyóiratterem lett, a nagy
aranyzsallont pedig, melyben valaha **Fe-
renc József** király is járt, kiállítási te-
remnek rendezték be. A budapesti gyűj-
temény a kis aranyzsallonba került, míg
a keleti gyűjtemény számára a dohány-
zót alakították át. A cselédlakások, kocs-
színek, a pólólovak és dávalovak istállóí
véges-végig raktárhelyiségül szolgálnak.

Az átalakítások során különösen szeren-
csésen sikerült a keleti gyűjtemények
terme, melyben **Vas Béla** tanár igen elmé-
sen szerkesztett galériát és a terem egy-
ségéhez tökéletesen simuló kettős fa-
csigalépcsőt épített. A könyvtárnak régi
stílusban készített asztalai és székei végig
masszív diófából valók. Sértetlenül meg-

hagyták a könyvtárban a hatalmas ve-
lencei csillárokat, melyeknek fénypompá-
jára azért is szükség van, mert a termek
a környező magas házak miatt kissé
sötétek. Teljes szépségükben érvényesül-
nek az új elrendezésben a palota gyö-
nyörű márványkandallói, melyek közül
különösen a kölcsönzőben álló vörös-fehér
belga márványból való és a keleti gyűj-
teményben látható családi cimerral dísz-
ített, karrarai márványkandalló nagyon
szép.

Hogy a közönségre nézve az új könyv-
tár mit jelent, azt a következő számok
illusztrálják: a Károlyi-utcai régi könyv-
tár olvasótermében az ülőhelyek száma
mindössze 60 volt, míg most az olvasóban
és a folyóiratteremben az ülőhelyek száma
150. A régi könyvtár 4000 fm állványával
szemben a Wenckheim-palotában 13.000
fm állványt sikerült elhelyezni, amiből
még 9000 méter szabad, ha tehát a könyv-
tár fejlődését évi 8–10.000 kötetre tesszük,
körülbelül ötven év múlva éri el a könyv-
tár a teltség állapotát. Az egész könyvtár
hatszor-nyolcszor nagyobb, mint a régi
volt. Könyveinek száma 400.000-nél több.

A könyvtár kincsei

A palota hatalmas arányai módot nyuj-
tottak a könyvtárnak arra is, hogy vitri-
nekbe állítsa ki évek során át beszerzett
ritkaságait, antikváriumokban és könyv-
kereskedésekben ma már nem található
ősnymtatványait és kuriozumait. Egész
sor páratlan kincs van itt együtt. A
könyvtár legrégebbi könyve **Aeneas Syl-
vius Piccolomininek**, a későbbi II. Gyula
pápnak 1475-ből való „Historia boemica“

ja, amely először tesz említést **Hunyady**
Lászlónak a Szent György-téren való ki-
végzéséről. Itt van aztán II. **Ulászló**
királynak és III. **Frigyos** császárnak a po-
zsonyi békekötés alkalmával írásba-
foglalt, 1491-ből való német-latin meg-
egyezése, a **Thuróczy**-krónika 1493-as
augsburgi kiadása, az 1493-ból való
Schaedel-krónika (**Chronich der Welt**),
a melyben először van meg Buda látkepe.
Ezt a képet minden bizonnyal a fiatal
Dürer a nürnbergi Wohlgenuth-műhely-
ben apjának vázlatkönyve alapján met-
szette fába. Nagyon érdekes könyv **Os-
waldus de Lasko** Mátyás korabeli barát
latinnyelvű beszédeinek gyűjteménye s
Ulrich von Reichenhal „Concilium Con-
stantiense“-je, amely közli a **Zsigmond**
német császár és magyar király társasá-
gában élt magyar urak és főpapok címe-
reit. Gyönyörű könyv **Urbanus Keymnek**
incunabulumokkal díszített pálos brevá-
riuma, valamint **Schrott** „Wappenbuchja“,
amely elsőnek ismerteti a budai egyetem
cimerét. Nem hiányzik a könyvtár kincsei
közül a XVI. század egyik legnevezete-
sebb kiadványa, az „Ungarischer Sim-
plicissimus“ sem. Könyvbarátok dédelgető
szeretettel fognak gyönyörködni az első
pesti könyvárusok, **Kolofon**, **Paep** stb.
bajos szépségű kiadványaiban, az érde-
kes **Finherhut**-Kalenderekben, az első
magyarországi újságpéldányokban, a leg-
régibb magyar nyelvű szinlapokban, az
első pesti kereskedők és iparosok vignet-
taiban, a sértetlen szépségű régi bál meg-
hívókban. Megtaláljuk itt **Heckenast**,
Nyáry és **Landerer** pesti könyvnyomta-
tóknak V. **Ferdinánd** által adott szabada-
lomlevelét a **Pester Zeitung** kiadására,
itt van **Strauss** „Erinnerung an Pest“
című valcerjének első kiadása kottája,
aztán **Beethoven** „König Stephanja“, me-

lyet a Pesti Színház megnyitására irt s még sok száz nagybecsü, intim, kedves vagy megható érdekesség.

Kiknek érdeméből jött létre az új könyvtár?

Hogy a fővárosnak most ilyen nagy-szerű, igazán országos nevezetességü, idegenforgalmi szempontból látványosság-számba menő könyvtára van, elsősorban *Sipőcz Jenő* polgármester és *Liber Endre* alpolgármester érdeme, akik a főváros közgyűlését a könyvtár áthelyezésének szükségességéről meggyőzték és a problémát nagy energiával a megvalósulás stádiumába helyezték. Mulhatatlan érdemei vannak a könyvtár kitünő, tudós igazgatójának, *Enyvvári Jenőnek* is, aki évek hosszú során át lankadatlanul hangsúlyozta a fővároshoz méltó, új könyvtári palota megszerzésének szükségét, személyesen ellenőrizte az átalakítás munkájának minden részletét, a legnagyobb gonddal ügyelvén arra, hogy fölösleges kiadás a főváros költségvetését ne terhelje, viszont minden megtörténjék, ami az olvasóközönség érdekeit szolgálja. A fővárosi könyvtár most a nagyvonalu fejlődés korszakába lépett. A könyvtár tisztviselőinek kitünő társaságán kívül garancia erre az, hogy a könyvtár *Némethy Károly* tanácsnoknak, a közművelődési ügyosztály vezetőjének ügykörébe tartozik, akinek nagy tudása, könyvtárügyek iránti kifinomult izlése és munkás energiája bizonyára meg fogja teremteni mindazt, ami a további fejlődés feltétele.

Az új könyvtárat egyébként pénteken délelőtt mutatta be a sajtónak *Liber Endre* dr. alpolgármester, illetve *Enyvvári Jenő* igazgató. Az ünnepélyes megnyitás április 21-én délben lesz *Ripka Ferenc* dr. főpolgármester, *Sipőcz Jenő* dr. polgármester és *Liber Endre* dr. alpolgármester és a törvényhatósági bizottsági tagok jelenlétében.

Pogány Kázmér